

ДО ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Л.В. Анучина, О.А. Стасевська, О.В. Уманець, м. Харків

Технократизація сучасного українського суспільства вимагає підвищення уваги до питання гуманізації вищої освіти як одного з соціально-культурних інститутів, діяльність яких спрямована на формування особистості. Сьогодні вищу школу характеризує орієнтованість на передачу майбутнім фахівцям оптимальної кількості професійних знань, вмінь та навичок, офіційною доктриною освіти визнано головним завданням цієї гілки освітньої системи.

Зі складової навчального процесу практично виключений такий його важливий напрям як формування світогляду та, саме головне, – розвиток креативності майбутніх професіоналів, визнання ними моральних цінностей, настанов пріоритетними для будь-якого виду діяльності, в тому числі і професійного.

Зосередження вищої школи на реалізації вимог, які постають на шляху входження у Болонський процес, на жаль, обмежується тільки зміною форми, не сприяє вдосконаленню змісту навчально-виховного процесу. Структурні, технологічні, технічні нововведення не тільки не підняли рівень, а практично позбавили вітчизняну вищу школу такої її якісної відмінності, як здатність формувати водночас і фахівця високого гатунку, і особистість – духовно збагачену, моральну. Озброєння вітчизняних вищих навчальних закладів сучасними досягненнями технології та техніки не стало фундаментом, підставою змістовних перетворень, виключило з поля зору гуманістичний сенс навчання. У результаті це значно знизило і рівень професійної підготовки випускників, які перетворилися, за висловом К. Пруткова, у «флюс: повнота його однобічна».

Зведення до мінімуму кількості та обсягу гуманітарних дисциплін в навчальних планах технічних і гуманітарних закладах, віднесення їх до рангу вибіркового дисциплін призведе до поширення в суспільному просторі кількості людей прагматичних, раціональних, емоційно-почуттєвий світ яких обмежений, якщо повністю не зруйнований.

Для фахівців-випускників вищих навчальних закладів головна мета полягає в кар'єрному зрості, отриманні високої заробітної платні. Більшість з них впевнена в тому, що суспільство повинно дозволити їм реалізувати цю мету, вважає це цілком природним, таким, що не потребує ані важкої праці, ані постійної самоосвіти, ані духовного збагачення. Висока самооцінка, самовпевненість, визнання власної неординарності, надзвичайності, обдарованості, необмежені претензії є підставою неадекватного реагування молодого людини на неможливість отримати все та відразу. Розчарування, депресія, озлоблення на весь світ, на всіх людей виступає наслідком цього. Подолання такого стану – справа складна і

майже не результативна.

Тому підготовка молодій людині до викликів життя, фундаментальність її моральних, взагалі світоглядних настанов, як і професійне вдосконалення є нагальною проблемою сучасної вітчизняної вищої школи. Від її рішення залежить, хоча б і частково, подолання тієї кризової ситуації, в якій опинилася українська культура.